

adós késedelme vétlen volt és felperes a pengőben felajánlott. tökeszolgáltatást jogfenntartással elfogadhatta volna. Ezzel az állásponttal szemben meg lehet jegyezni, hogy viszont a hitelező is csak jogával élt, midőn a pengőben való teljesítést visszautasította.

A 4500/1931. M. E. sz. rendelet 6. §-ának a tőzsdei jegyzés szüneteltetésére vonatkozó rendelkezése nem zárja el a feleket attól, hogy a külföldi pénznemben kirótt tartozás árfolyamát szabadon meghatározzák, mert hiszen tőzsdei árfolyam léteben sincsenek a felek elzárva attól, hogy közös megegyezéssel más kurzust állapítsanak meg. Még kevésbé vitatható ily megállapodás érvénytelensége akkor, midőn a szolgáltatás tárgya effektív külföldi fizetési eszköz lévén, az adós kötelezettségét belső pénznemben csak a hitelező felperes hozzájárulásával teljesíthette. A 300/1936. M. E. sz. rendelet ugyan nem vonatkozik a csupán belföldiek között, mint aminők a peres felek, létrejött ügyletekre, ebből a rendeletből mégis megállapítható, hogy a felár jogszerűségét elismeri és így a törvényhozó a Magyar Nemzeti Bank által megállapított árfolyamoktól eltérő kurzusok kikötését törvényellenesnek nem tekinthette. (P. IV. 1190/1936.)

Dr. Vági József.

Dologi jog és telekkönyv.

A Kúria Pk. 1877/1936. számú határozatának indokolásából szó szerint idézzük: „A telekkönyvi jogokat érintő egyes tények és viszonyok telekkönyvi feltüntetését célzó telekkönyvi feljegyzés eseteit sem a Tkrdt. 104. §-a, sem a 23.000/1929. I. M. rendelet 38. §-a nem sorolja fel taxative, hanem csak példászerűleg.

A bírói gyakorlat szerint pedig oly esetben, amidőn a feljegyzést közérdek s egyuttal nyomós forgalmi érdekek védelme indokoltta teszi, enyhít a tkv. rdts. 63. §-ában foglalt annak a jogszabálynak a szigorán, amely a telekkönyvi bejegyzések fő-tárgyaként a tulajdont s a korlátolt dologi jogokat jelöli meg.

Ily esetekben, ha egyébként tulajdoni korlátozás a kért telekkönyvi feljegyzésnek a tárgya, — a bírói gyakorlat — a feljegyzés iránti kérelemnek — feltéve, hogy az egyéb jogszabályokba nem ütközik — helyet ad, habár a kért feljegyzés megengedése felől nem is rendelkezik kifejezetten valamely jogszabály, s habár kötelmi jogi megállapodással szabályozott tulajdoni korlátozásról van is szó.

Helyt ad különösen oly esetben, midőn a tulajdoni korlátozás az anyagi jog rendelkezése szerint a tulajdonos jogutódára is kihat.

„Helyet ad pedig avégből, hogy a korlátozás fennállásáról az ingatlan tulajdonjogát megszerezni kívánó harmadik személy a telekkönyvből a forgalom szempontjából is megkívánható megfelelő tájékozódást szerezhesen.”

Két megjegyzést fűzünk a határozathoz.

Az első megjegyzés: a határozat nyíltan kimondja a közérdek jogszabálmódosító erejét, amelyet a Kúria egyéb határozatai nyomán már korábban magunk is kiemeltünk (lásd: Polgári Jog 1935. év. 109. oldal).

A másik: a fogalmi zsarnoksággal való tudatos szembehelyezkedés. A Kúria ismeri a jogtételt, hogy a telekkönyv dologi jogok nyilvántartására van szánva (tudja, amiről a határozat nem tesz említést, hogy egyes kötelmi igények csak kivételesen juthatnak a telekkönyvbe, de általa „dologi erőt” nyernek), ismeri az elmélet álláspontját a dologi jogok „zárt számáról” — és eme nagytekintélyű tételekkel dacolva — telekkönyvi bejegyzésre alkalmasnak mondja. A Kúria határozatában nem az álláspont, a rendelkezés az új, hanem az indokolás, az indokolás szokatlan őszintesége, nyílt szökimondása.

Érdemesnek tartjuk reámutatni arra, hogy telekkönyvi hatóságaink gyakorlata „a tűzkármentességi szolgálat” bekebelezhetőségét már régen elismeri. A vasúti sín melletti ingatlan tulajdonosa nyilatkozatot állít ki, hogy a vasúti üzem által okozott esetleges (szikrahullás) tűzkárát nem érvényesíti. Ez a nyilatkozat egyszerű pactum de non petendo, tehát kötelmi jogi alakulat. Minthogy azonban a vasút tulajdonosváltozás esetén az új tulajdonossal szemben nem volna védve az előd kötelmi erejű, tehát kötelező erejével egyedül a nyilatkozatot tevő előadóra nehezede nyilatkozatra hivatkozással — ezért szolgálomszerűen képezték ki a nyilatkozat jogi minősítését, hogy a szolgalmi (nyilván tudatosan helytelenként felismert, de gyakorlati kényszerokkából mégis csak megtartott) minősítés révén a telekkönyvi bekebelezés eszközölhető legyen. B. S.

Csábítási kárigény elenyészése.

A Kúria ismételt esetekben kimondotta, hogy a csábításon alapuló erkölcsi kárigény nem érvényesíthető, ha a felek között a viszony állandósul. A 3257/1921. sz. határozat (Szladits—Fürst: A magyar bírói gyakorlat II. k. 647. l.) a csábítást követő ágyassági viszony esetére a kártérítési igényt elvonta azzal az indoklással, hogy „a kártérítés már nem a nem érintetlenségtől való megfosztásért járna, hanem az ágyassági viszony jutalma lenne, ami pedig a jóerkölcsök fogalmával össze nem egyeztethető.” De ágyassági viszony nélkül is elesik a kárigény, mert a Kúria P. III. 11795/1930. sz. határozata szerint (uott 648. l.), „a jóerkölcsökbe ütköző házasságon kívüli nemis viszonyoknál az állandósulás a csábítás miatti kárigényt megszünteti.” Már ez a határozat is kiemeli a fenti szabály alóli kivételként azon eseteket, „ha a nő a házassági komoly ígéretbe vetett bizalma folytán az ígéret beváltásának lehetősége mellett, annak reményében tartotta fenn a nemis viszonyt, vagy ha a csábítóval szemben függő helyzetben volt.”

A P. III. 5858/1935. számú kúriai ítélet a tábla elutasító ítéletének megváltoztatásával alperest 3000 P erkölcsi kár meg-